

Metodología de Investigación**2014/2015**

Código: 42736
Créditos ECTS: 9

Titulación	Tipo	Curso	Semestre
4313223 Història de la Ciència: Ciència, Història i Societat	OT	0	2

Contacto

Nombre: Annette Mulberger
Correo electrónico: Annette.Mulberger@uab.cat

Uso de idiomas

Lengua vehicular mayoritaria: espanyol (spa)
Algún grupo íntegramente en inglés: No
Algún grupo íntegramente en catalán: Sí
Algún grupo íntegramente en español: No

Equipo docente

José Romo Feito

Prerequisitos

No hay prerrequisitos aparte de que el alumno necesita estar matriculado en el máster (itinerario de investigación).

El alumno contará con un director entre los profesores que imparten docencia en el máster. Dentro de las primeras semanas del semestre (véase Contenidos), el alumno debe escoger uno de los temas propuestos por los profesores del máster y solicitar personalmente la dirección. Si el director fuera un doctor externo, será necesario que un profesor del máster, en calidad de tutor, supervise la dirección. El proyecto de trabajo de fin de máster deberá justificar el conocimiento de una base documental accesible y suficientemente sólida para desarrollar una investigación histórica.

La aceptación se reflejará en la hoja de inscripción que, debidamente rellenado y firmado por ambas partes, será entregado por el alumno a la coordinación del módulo en el transcurso de la segunda tutoría. Teniendo en cuenta la elección de los alumnos y la disponibilidad de los tutores, la coordinación del módulo podrá asignar un tema y un tutor entre los profesores que tengan menor cantidad de direcciones.

Objetivos y contextualización

El alumno aprende a elaborar un proyecto de su trabajo de fin de máster.

Competencias

- Aplicar els mètodes i les tècniques d'anàlisi pròpies de la disciplina en la construcció de narratives històriques diverses.
- Aplicar les diferents metodologies i escoles historiogràfiques en els treballs d'investigació (aquesta competència l'adquiriran els estudiants que cursin l'especialitat Investigació i Història de la Ciència).
- Desenvolupar una narrativa històrica original i interdisciplinària, que integri la cultura humanística i la científica.
- Dissenyar projectes d'investigació originals i nous en relació amb les escoles historiogràfiques de la ciència (aquesta competència l'adquiriran els estudiants que cursin l'especialitat Investigació i Història de la Ciència).

- Interpretar, comentar i editar textos científics del passat de la ciència i ubicar-los de manera rigorosa en el seu context històric.
- Treballar de manera autònoma, resoldre problemes i prendre decisions amb propostes innovadores.
- Utilitzar adequadament les tecnologies de la informació i la comunicació en la investigació, i també aplicar-les a l'activitat professional.

Resultados de aprendizaje

1. Buscar i seleccionar críticament la informació pertinent per a una investigació.
2. Distingir tècniques per organitzar, assimilar i gestionar amb criteris propis informació complexa de tipus historiogràfic.
3. Elaborar síntesis crítiques de la informació rellevant.
4. Emprar la metodologia adequada al tema estudiat.
5. Establir l'estat de la qüestió d'un tema, tant pel que fa a les fonts com a la bibliografia secundària.
6. Explicitar els supòsits tàcits dels arguments i teories del passat.
7. Identificar els arguments que es donen en un text o un discurs i saber-ne avaluar críticament la estructura i les implicacions.
8. Identificar les fonts documentals i els materials en què es fonamenta una investigació.
9. Identificar relacions dels sabers i les pràctiques científiques amb el context global en què es produeixen.
10. Interpretar textos procedents de diferents èpoques i tradicions, sent sensibles al context en què es van produir.
11. Reconèixer i valorar críticament la perspectiva historiogràfica de textos d'història de la ciència, tecnologia i medicina.
12. Treballar de manera autònoma, resoldre problemes i prendre decisions amb propostes innovadores.
13. Utilitzar adequadament les tecnologies de la informació i la comunicació en la investigació, i també aplicar-les a l'activitat professional.

Contenido

El alumno debe elaborar un proyecto de su trabajo de fin de máster que debe contener:

a) una exposición del estado de la cuestión: presentar y discutir los tratamientos del tema por parte de otros historiadores, utilizando la bibliografía adecuada

b) una propuesta de trabajo: además de apuntar un título descriptivo, justificar la elección del tema, enunciar la hipótesis o hipótesis de trabajo, detallar los objetivos que se pretenden alcanzar, identificar las fuentes y la metodología de análisis, describir tentativamente la estructura del trabajo de fin de máster y proponer un cronograma

El proyecto constará de un máximo de 3.000 palabras (8 páginas), incluida la bibliografía.

Calendario

20 de febrero

Primera tutoría general. Orientaciones generales. Asistencia obligatoria. 12-13:30h. Seminario del CEHIC.

20 de marzo

Segunda tutoría general. Seguimiento de proyectos. Fecha límite para entregar las fichas de inscripción del trabajo. Asistencia obligatoria. 9:30-13:30h. Facultad de Filosofía (UB), c/ Montalegre no. 6 (4ª planta), 08001, Barcelona.

20 de abril

Entrega de proyectos.

Metodología

El módulo consta de clases prácticas orientadas a la elaboración y discusión del proyecto de Trabajo de fin de máster.

Actividades

Título	Horas	ECTS	Resultados de aprendizaje
Tipo: Dirigidas			
Sesiones presenciales	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Tipo: Autónomas			
Elaboración del proyecto	200	8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Evaluación

La memoria del proyecto será entregada a los coordinadores dentro de los plazos fijados por el calendario del módulo. Las memorias que no cuenten con el visto bueno del director no serán sometidas a evaluación.

El director remitirá a la coordinación del módulo una propuesta de calificación (nota cuantitativa del 0 al 10 con un decimal) y un pequeño informe de justificación.

El proyecto en su versión escrita y oral será evaluado por los coordinadores del módulo y el coordinador general del máster. La nota final del módulo será la media entre esta evaluación del proyecto y la propuesta en el informe del director. Para que el alumno sea evaluado del módulo es necesario que presente como mínimo el proyecto por escrito.

La calificación del proyecto será el promedio de la calificación del director y la de los coordinadores del módulo.

Actividades de evaluación

Título	Peso	Horas	ECTS	Resultados de aprendizaje
Presentación del proyecto	100 %	10	0,4	12, 13

Bibliografía

RELACIÓ, PER TUTORS, DELS TEMES I ÀREES DE RECERCA OFERTS PEL PROFESSORAT DEL MÀSTER PER AL DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS DE FI DE MÀSTER, CURS 2014-2015

Arrizabalaga, Jon (CSIC) jonarri@imf.csic.es

Àrea: història de la medicina

-tecnologies biomèdiques, medicina de guerra i humanitarisme (segles XIX-XXI) -salut global i malalties (re)emergents

-malaltia, salut pública i assistència social (segles XIV-XVII)

-pràctica mèdica i minoria jueva al món ibèric (segles XIV-XVII)

Balltondre, Mònica (UAB) monica.balltondre@uab.cat

Àrea: Història de les ciències humanes

- Cura del cos i la ment (Antiguitat Clàssica, Edat Mitjana i Modernitat)
- Història de les emocions (segles XII-XVII)
- Construcció de la subjectivitat durant la premodernitat
- Història de la metafísica i l'espiritisme a Espanya i Catalunya

Calvo Labarta, Emilia (UB) ecalvo@ub.edu

Àrea: ciència àrab

- lexicografia àrab
- astronomia i religió

Comes Maymó, Rosa (UB) rcomes@ub.edu

Àrea: ciència àrab

- terminologia científica
- notacions numèriques i alfanumèriques
- transmissió de la ciència àrab a l'Europa medieval
- traduccions al llatí medieval de la ciència àrab
- manuscrits científics medievals llatins

Cozzoli, Daniele (UPF) daniele.cozzoli@upf.edu

- Història de la recerca farmacèutica
- Institucions científiques bio-mèdiques al segle XX
- Ciència e imperialisme
- Ciència a l'Itàlia feixista
- Ciència i guerra freda

Díaz Fajardo, Montserrat (UB) mdiazfajardo@ub.edu

- Història de l'astrologia àrab (segles X-XV)

Dorce, Carlos (UB) cdorce@ub.edu

Àrea: Història de la matemàtica

- la introducció de l'àlgebra a Espanya
- el naixement del càlcul diferencial

Forcada, Miquel (UB) mforcada@ub.edu

- Història social de la ciència àrab
- Ciència i filosofia en el món àrab medieval
- Etnociències en el món àrab medieval
- Ciències naturals i medicina àrabs.

Galech, Jesús María (UAB) JesusMaria.Galech@uab.cat

- La "revolución científica" en España: personas, contextos y polémicas
- Historia de la astronomía
- Interrelaciones históricas entre las ciencias y las artes
- Historia de la comunicación, la divulgación y el periodismo de ciencia y tecnología

Girón, Álvaro (Institució Milà i Fontanals-CSIC) agiron@imf.csic.es

Àrea: historia de la ciencia (siglos XIX-XX)

- evolucionismo y degeneracionismo
- criminología
- ciencia y clase obrera

González, Matiana (UAB) Matiana.gonzalez@uab.cat

- Ciencia y esfera pública
- Periodismo científico
- Salud pública internacional

Gutiérrez, José Manuel (UAB) JoseManuel.Gutierrez@uab.cat

- Historia de la Veterinaria

Hochadel, Oliver (CSIC) Oliver.Hochadel@imf.csic.est

Àrea: la divulgació científica (segles XVIII-XX)

- las ciencias en la ilustración
- historia del fraude en las ciencias
- historia de los parques zoológicos (siglo XIX-XX)
- historia de "human-origins-research" (siglo XX)
- ciencia y nacionalismo (siglo XX)

Malet, Antoni (UPF) antoni.malet@upf.edu

- Ciència en els segles XVI i XVII
- Ciència a Espanya
- Ciència i religió
- Ciència i literatura
- Ciència i art

Massa, María Rosa (UPC) M.Rosa.Massa@upc.edu

- Historia de las Matemáticas (Siglos XVI, XVII)
- Historia de las Matemáticas ligada con Historia de la Ingeniería (Siglo XVIII)

Menéndez Navarro, Alfredo (Universidad de Granada) amenende@ugr.es

- Historia de la salud laboral en la España moderna y contemporánea
- Riesgos laborales y ambientales en la España contemporánea

Molero Mesa, Jorge (UAB) Jorge.Molero@uab.cat

Àrea: història contemporània de la medicina espanyola i catalana

- salut i classe obrera
- administració sanitària
- malalties socials
- medicina i colonització

Mulberger, Annette (UAB) annette.mulberger@uab.cat

Àrea: història de la psicologia i les ciències humanes a la societat contemporània.

- història de la medicació psicològica: gènesi i contextos locals
- els límits de la ciència: historia de l'espiritisme i la parapsicologia
- política i ciència: divulgació de coneixement psicològic al franquisme

Nieto Galán, Agustí (UAB) agusti.nieto@uab.cat

Àrea: la divulgació científica (segles XVIII-XX)

- Ciència a les Exposicions Universals de Barcelona de 1888 i 1929.
- Ciència a la ràdio i a la TV al segle XX
- Ciència a les enciclopèdies (sgs. XVIII-XIX)
- Ciència a la premsa (sgs. XIX-XX)

Àrea: Història de la química (sgs. XVIII-XX)

-Química i franquisme

-Química popular (sgs. XIX-XX)

-Química i medi ambient (sgs. XIX-XX)

Pardo Tomás, José (CSIC) pppardo@imf.csic.es

Àrea: el món modern

-medicina / història natural catalana / espanyola / indiana dels segles XVI-XVII

Àrea: història natural a la ciutat

-museu de ciències naturals segles XIX i XX

Pla, Josep (UB) <jpla@ub.edu>

Àrea: Revolució Científica

-el naixement de les equacions diferencials

-una història dels quadrats màgics

-la matemàtica dels jocs

-la matemàtica d'Evangelista Torricelli

-la matemàtica ("Il Circolo") de Pietro Mengoli

Presas, Albert (UPF) albert.presas@upf.edu

-ciència i tecnologia al segle XX

-ciència i poder

-ciència, tècnica i societat

-canvi climàtic

Puig, Carles (UPC) carles.puig@upc.edu

-Ensenyament científicotècnic a Catalunya s. XVIII-XIX

-Ciència i Tècnica a l'Antiga Xina

-Història de l'Astronomia i de la Física fins al S.XIX

-Institucions científiques

-Revistes científiques als segles XVIII i XIX

-Instrumentes científics

Puig, Roser (UB) roserpuig@ub.edu

Àrea:ciència àrab

- instruments astronòmics antics
- astronomia en àrab i manuscrits: ecdòtica i estudi científic

Roca-Rosell, Antoni (UPC) Antoni.Roca-Rosell@upc.edu

- Historia de la Técnica (Siglos XVIII, XX y XX)
- Historia de la Ingeniería (Siglos XVIII, XX y XX)
- Historia de la Física (Siglos XVIII, XX y XX)

Romo, José (UB) romo@ub.edu

- la filosofia mecànica

Roqué, Xavier (UAB) xavier.roque@uab.cat

Àrea: física al segle XX

- història de la física a Espanya (segle XX)
- història de la radiactivitat i de la física quàntica (Sources for History of Quantum Physics)

Sturm, Thomas (UAB) tsturm@mpiwg-berlin.mpg.de

- Filosofía moderna (especialmente Immanuel Kant, pero también Descartes, Hume...) -Epistemología/Filosofía de la ciencia
- Relaciones entre filosofía y ciencia en diversos periodos históricos
- Epistemología histórica
- Teorías de la racionalidad (Lógica, Teoría de la probabilidad, Teoría de la decisión): Su filosofía y su historia (p. ej., la guerra fría y la teoría de la decisión racional; debates actuales acerca del razonamiento en ciencia cognitiva)
- Historia y epistemología de la investigación histórica, siglosXVII-XX -Historia y filosofía de la psicología/ciencia cognitiva, siglos XVII-XX
- Historia y filosofía de instrumentos de la psicología
- Ética y ciencia en perspectiva histórica, así como su problemática actual (p. ej., ética de la investigación, fraude en la ciencia, explicaciones evolutivas de la moralidad, los nuevos desafíos éticos que plantean la ciencia y la tecnología)

Taberner Holgado, Carlos (UAB) carlos.taberner@uab.cat

Àrea: la divulgació científica (segles XIX-XXI)

- Ciència/medicina al cinema i a la televisió
- Internet i la divulgació científica
- Pràctiques comunicatives i mecanismes de popularització/divulgació de la ciència Àrea: història de la biologia (segles XIX-XXI)

-Individu, societat, informaci3: hist3ria, popularitzaci3/divulgaci3 i p3blics de la biologia contempor3nia (evoluci3, ecologisme, biologia molecular...)

-Representacions de la naturalesa i dels discursos i pr3ctiques dels naturalistes en el cinema i la televisi3

Vidal, Fernando (ICREA, Investigador s3nior) fernando.vidal@icrea.cat

- Historia de las ciencias humanas, especialmente la psicología y las disciplinas de la mente, desde el siglo 16.

- Historia de las neurociencias; neurociencia y sociedad.

- Historia del cuerpo y de la identidad personal.

Zarzoso, Alfons (MHMC / UAB) alfons.zarzoso@uab.cat

Àrea: la cultura material de la medicina contempor3nia

-tecnologies mèdiques i canvi: especialitats i escenaris, malalties i malalts

-museologia científica

Àrea: la medicina i els seus p3blics a la Catalunya contempor3nia

-de la medicina de laboratori a la guerra i l'exili mèdic

-especialitats mèdiques (publicacions, associacions, arquitectura, política)

Sigles

CSIC: Consell Superior d'Investigacions Científiques

ICREA: Instituci3 Catalana de Recerca i Estudis Avançats

MHMC: Museu d'Hist3ria de la Medicina de Catalunya

UAB: Universitat Aut3noma de Barcelona

UB: Universitat de Barcelona

UPC: Universitat Politècnica de Catalunya

UPF: Universitat Pompeu Fabra